

DOORGEROOKTE PIJPEN

ILJA EHRENBURG, 13 PFEIFEN
Malik Verlag, Berlin 1930

In mijn bespreking van Ehrenburg's „Leven der Auto's" heb ik er op gewezen, dat de schrijfwijze van dezen Rus uiterlijke journalistieke elementen bezit, maar tevens, dat dit boek zelf het tegendeel van journalistiek is, omdat het een anti-conventionele wereldconceptie geeft. De conceptie van den journalist moet steeds georiënteerd zijn aan de conceptie van de helft plus één; dat is die van Ehrenburg in „Het Leven der Auto's" nooit, zij is zelfs niet georiënteerd aan de wereldconceptie van de sovjetistische helft plus één.

In deze dertien verhalen over pijpen schijnt nu de journalist in Ehrenburg ook eens een banaal divertissement te willen zoeken. Zij zijn bijna zonder uitzondering leeg onder de virtuose handen van den auteur uitgekomen. Dezelfde techniek als in „Auto's"; maar hier als een trucje, dat meestal niet opgaat. Speelsch zijn de verhalen ook al niet; daarvoor is Ehrenburg te veel propagandist en ook te... sentimenteel. Hij komt daarvoor in zijn laatste story, „Die schwarzgerauchte Pfeife", trouwens zelf uit: „Ich selbst bin sehr sentimental, und schäme mich dessen nicht im geringsten. Ich liebe jede Art von Melodrama: Blut und Vergissmeinnicht auf Filmplakaten. Ich weiss, dass die Liebe nicht nur in den eisstarren Augen der Halbgötter, sondern auch in den tränenden Blicken alter Hunden ist, die den nächsten Tritt erwarten." De geschiedenis, die dan volgt, is inderdaad bijna wee van quasi-cynisme en schijngevoel...

Vergeefs tracht de schrijver van „Die Liebe der Jeanne Ney" in dezen trant luchtig en fijn te zijn; het mislukt hem, hij is of banaal, of zelfs drakerig, of in zijn gewonen stijl handig cynisch-ironisch. Zijn verzameling pijpen, waarvan hij de biografieën wil geven, heeft hem geen geluk gebracht! De vlotschrijverij van luk-raak beoefent niemand ongestraft! Het beste woord voor zulk werk is: goedkoop, spotgoedkoop. Goedkoop is de confrontatie van een belgischen millionnair met de Kongonegers, goedkoop is de parodie van den engelschen, gevoelloozen lord, goedkoop is het filmverhaal, dat „Die Pfeife des Artisten" heet, spotgoedkoop is werkelijk de liefdeshistorie van den kapitein der „Maria". Hoe goedkoop het wel is, kan den Hollander toevallig blijken uit „Die Pfeife des Holländers", waarin de kaasboer uit de buurt van Alkmaar niet beter gearicatureerd schijnt te kunnen worden dan door hem een nakroost van twaalf uniforme dochters te verleenen,

dat wordt opgevoed onder het melken en citeeren van bijbelsche teksten, tot de vader het goedvindt het exemplaar Wilhelmine, onder discussies over den melkprijs natuurlijk, te verkrachten. Ik moet bekennen, dat ik Ehrenburg er van verdenk in Alkmaar geen authentieke „Poorters” uit een authentieke hollandsche pijp te hebben gerookt.

Neen, de heer Ehrenburg heeft ditmaal zijn doel eens voorbijgeschoten. Hij is tē amusant geweest. MENNO TER BRAAK

HEDEN EN MORGEN VAN DE RUSSISCHE LETTEREN

1930 was het jaar van den dood van Majakofskij. Naar den zin der gebeurtenissen is zijn zelfmoord misschien verklaard. Niet naar den zin van het hart. Dat verstaat niet, dat Majakofskij de uitgewekene zou zijn voor liefde's toeval. Het vermoedt in zijn heengaan de vlucht van goden voor de veraardsching van hun ideaal. Was niet in het laatste gedicht, dat van hem gepubliceerd werd (*L u i d k e e l s*) de aanzegging van zijn dood gedaan? Was het niet of hij ons soms al van gene zijde van den dood beschreeuwde? In en door hem had de revolutie die zinnelijke en bovenzinnelijke macht verkregen, die Beatrice aan Dante verbindt en de Prekrasnaja Dama aan Aleksander Blok. Lang voordat de schrijvers over hunne „sociale opdracht” twistten. Het was niet mogelijk, dat hij den dood gezocht had, zooals hij het met de hulpeloze woorden van een jongen zeide, omdat zijn „liefdesbootje schipbreuk geleden” had. En het gewricht van den tijd was er naar, dat, al was dit honderdmaal de eenvoudige waarheid, de kleine waarheid van een anonym leven, zij bekleed werd met de kracht van het algemeene, de benaming werd van de algemeenheid des levens, die was: de overgang van pathos naar plicht, van geestdrift naar opdracht, van verkondiging naar dienst.

De kunstenaar als medium is dit jaar een vooroordeel geworden. Hij werd, ook hij, bewust arbeider. Voor ons gevoel is daarin zijn val beteekend. Maar dat is gevoelsgewoonte. De theorie van het scheppend vermogen is ook bij ons nog in wording. Ook de kunstarbeiders scheppen schoonheid. Blijven we bij de dichters, dan noemen we Demjan Bednyj en Bezymenskij. Bednyj is de bard van zijn klasse. Hij heeft een nieuwen, machtigen versvorm gevonden: de volksche, boersche woordenarmoe wordt taalverrijking, als hij haar tusschen hamer en aambeeld van zijn rijmen hardt tot het snijdend staal van bitterheid en hoon. Zijn vers-feuilletons, waarin brokken proza drijven als brood in de soep, zijn het geleide van alle belangrijke voorvallen in zijn land. En opmerkelijk is, hoe het anecdotische van zijn aanvankelijker werk (wij noemen één voor-